

Plats och tid	Stadshuset i Skövde, Kommunstyrelsesalen, kl. 13.00–15.45	
Beslutande	Sara Bahrenfuss (M), Essunga Mats Olsson (MP), Essunga Anders Ståhl (L), Karlsborg, ersätter Mikael Wendt (L), Falköping, ordf. Karolina Bergström (S), Falköping Kenny Johansson (S), Hjo, ersätter Knut Indebetou (M), Hjo Anders Karlsson (S), Hjo Anders Lundgren (C), Karlsborg Peter Kornestedt (S), Karlsborg Michael Nimstad (M), Skövde, 1:e vice ordförande Joakim Österlund (SD), Skövde Lena Åberg (L), Tibro, 2:e vice ordförande Ralph Lundell, (KD), Essunga, ersätter Urban Samuelsson (M), Tibro	
Övriga närvarande	Ersättare Anna Bruzell (S), Karlsborg, § 1–4b Linda Schultz Forsberg (S), Skövde Lars Lundgren (SP), Skövde, § 1–4b	Övriga Pelle Holmström, förbundschef Jenny Möller, avdelningschef Anna Toftedahl, avdelningschef Eleonor Daag, sekreterare Malin Lindholm, handläggare Jan Ove Johansson, miljöinspektör, § 2 Sofie Bengtsson, miljöinspektör, § 4a Oxana Munter, miljöinspektör, § 4b
Ajournering	Kl. 14.45–15.05	
Utses att justera	Karolina Bergström	
Underskrifter	Protokollet är justerat digitalt, se sista sidan i dokumentet.	
Sekreterare	Eleonor Daag	Paragrafer 1–7
Ordförande	Michael Nimstad (M)	
Justerare	Karolina Bergström (S)	

Innehållsförteckning

Detaljbudget för år 2026.....	3
Remiss om granskning av översiktsplan för Hjo kommun	4
Ansökan om avloppsanläggning med vattentoalett på fastigheten [REDACTED], Skövde kommun.....	6
Information.....	19
Projektrapporter.....	20
Redovisning av delegationsbeslut	21
Övriga frågor	22

Detaljbudget för år 2026

Beslut

Miljönämnden östra Skaraborg beslutar att godkänna detaljbudgeten för år 2026.

Redogörelse för ärendet

Miljösamverkan har tagit fram en detaljbudget för år 2026. Enligt
direktionsriktlinjen för planering, uppföljning och verksamhetsutveckling ska
nämnden godkänna en detaljbudget inför ett nytt år.

Beslutsunderlag

Miljösamverkans förslag till beslut daterat 2026-01-15

Detaljbudget 2026

Bilaga

Detaljbudget 2026

Remiss om granskning av översiktsplan för Hjo kommun

Beslut

Miljönämnden östra Skaraborg beslutar att lämna följande synpunkter:

Allmänt

Hjo kommun har tagit fram ett bra förslag till ny översiktsplan, som kommer att utveckla kommunen i en positiv och hållbar riktning. Förslaget till översiktsplan har reviderats och utvecklats enligt många av de synpunkter som miljönämnden lämnade under samrådet, vilket vi ser positivt på.

Det är positivt att översiktsplanen kompletterats med en utbyggnadsordning, som ger tydlighet och förutsättningar för i vilken ordning områdena planeras att byggas ut. Det är också positivt att översiktsplanen kompletterats med en landskapskaraktärsanalys som kommer att utgöra ett bra verktyg för att hantera de höga natur- och kulturvärden som finns i kommunen.

Förorenade områden

Översiktsplanens beskrivning av förorenade områden har utvecklats och det framgår av planeringsförutsättningarna för de utbyggnadsområden där frågan särskilt behöver beaktas. Utöver detta framgår det inte av översiktsplanen hur kommunen arbetar strategiskt med frågan. Till exempel i det befintliga verksamhetsområdet i Hjo tätort där det kan finnas en komplex föroreningssituation som kan påverka Vättern. Översiktsplanen kan utvecklas ytterligare med avseende på detta.

Miljökvalitetsnormer

Det är positivt att översiktsplanen redovisar de vattenförekomster som finns inom kommunen och att det finns planeringsförutsättningar för de utbyggnadsområden som berörs. Översiktsplanen behöver utvecklas för att stödja en förbättring av miljökvalitetsnormerna som helhet och även från redan exploaterade områden, till exempel genom att integrera föreslagna åtgärder från VISS i översiktsplanen. Kommunen skriver i samrådsredogörelsen om att det finns en samordnad dagvattenutredning för flera av de utpekade områdena som har Hjoån som recipient. Relevanta delar av utredningen kan redovisas och integreras i översiktsplanen. En motsvarande utredning för de områden som har Sjörydsbäcken som recipient skulle också vara en bra idé.

MN § 2 forts.

Hållbarhetsbedömningen

Miljönämnden vidhåller de synpunkter som den lämnade under samrådet. Miljöbalken ställer i 6 kap. 11 § krav på vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla. Hållbarhetsbedömningen behöver revideras så att det tydligt framgår att samtliga punkter uppfylls. Det gäller särskilt punkt 6: "en sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes" som saknas helt. Förslagen om uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av översiktsplanen medför enligt punkt 7 saknas i genomförandeavsnittet.

Redogörelse för ärendet

Hjo kommun har tagit fram ett förslag på ny översiktsplan för kommunen. Översiktsplanen var utställd för samråd under våren 2025 och de yttranden som kom in har sammanställts i en samrådsredogörelse. Utifrån den har översiktsplanen omarbetats och ställts ut på granskning.

I plan- och bygglagen (2010:900) anges att varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Den nya översiktsplanen är digital vilket kommer att underlägga användningen, både internt och externt. Det digitala formatet gör det även enklare att revidera översiktsplanen vid behov. Översiktsplanen är vägledande men inte rättsligt bindande.

Hjo kommun önskar svar senast den 16 februari 2026.

Beslutsunderlag

Miljösamverkans förslag till beslut daterat 2026-01-15
Remiss från Hjo kommun

Beslutet skickas till

Hjo kommun, kommunen@hjo.se, "Ny översiktsplan"

Ansökan om avloppsanläggning med vattentoalett på fastigheten Högsböla 2:5, Skövde kommun

Fastighetsbeteckning:
Anslutna adresser:
Besöksadress:
Sökande, fastighetsägare:
Personnummer:

Beslut

Miljönämnden östra Skaraborg beslutar att ge [REDACTED] ([REDACTED]) tillstånd att inrätta en avloppsanläggning för rening av wc, bad-, disk- och tvättvatten.

Sökanden är ansvarig för att anläggningen byggs och sköts på rätt sätt. Tillståndet gäller därför endast om sökanden själv kontrollerar att de här villkoren uppfylls:

1. Anläggningen ska byggas så som de följande villkoren anger, och så som beskrivs i avsnittet "Så här ska du bygga anläggningen" nedan.
2. Om sökanden vill ändra något i efterhand, ska han först kontakta miljönämnden, så att den kan göra en ny bedömning av om den tänkta förändringen kan rymmas inom det givna tillståndet.
3. Om den som utför grävarbetet (maskinisten) saknar godtagbar utbildning ska miljönämnden få tillfälle att göra ett tillsynsbesök cirka två år efter anläggningens färdigställande.
4. Den som har utfört grävarbetet ska inom 3 veckor skicka in ett intyg till miljönämnden att anläggningen har färdigställts enligt tillståndet.
5. Avloppsanläggningen förväntas uppnå normal skyddsnivå när det gäller miljöskydd: minst 90 % reduktion av organiska ämnen (BOD7) och minst 70 % reduktion av fosfor (tot-P).
6. Allt avloppsvatten från toalett, bad, disk och tvätt ska ledas till den nya avloppsanläggningen.
7. Inget annat vatten, till exempel dag- och dräneringsvatten eller vatten från backspolning av filter får ledas till den nya avloppsanläggningen.
8. Den nya slamavskiljaren ska uppfylla standarden EN 12566-1. Det innebär att den ska ha minst 2 000 liters våtvolum, vara hel, tät och ha T-rör, samt vara gjord för avloppsvatten och ha en god slamavskiljande förmåga.
9. Slamavskiljaren ska placeras så att det är max 25 meter mellan den och platsen där slamtömningsbilen kan stanna.
10. Avloppsanläggningen ska vara tät fram till den luftade infiltrationen.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

11. Det ska vara minst 2,0 meter mellan spridarledningen i infiltrationen och högsta grundvattenyta eller fast berg, med hänsyn taget till förhållandena under hela året.
12. Sökanden ska följa BAGA:s lägningsanvisningar för kompaktinfiltration med moduler.
13. Infiltrationen ska förstärkas med minst 50 cm markbäddssand.
14. Om sökanden behöver lägga till material i bädden för att uppnå tillräckligt skyddsavstånd till grundvatten ska det lagret bestå av så kallad markbäddssand.
15. Avloppsvattnet ska pumpas till spridarledning som ska placeras ytligt eller ovan marknivån.
16. Sökanden ska behålla sitt grundvattenrör, alternativt sätta ner ett nytt grundvattenrör efter anläggandet.
17. När anläggningsarbetet är klart ska sökanden sköta sin anläggning så att det inte uppstår någon väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet.
18. Sökanden uppmanas att spara tillstånd och handlingar om skötsel och underhåll så att de kan lämnas över vid ett eventuellt ägarbyte.

För mer information om villkoren, se bilaga 1 om förutsättningar för beslutet.

Det här beslutet kan överklagas. Mer information finns i den bifogade överklagningshänvisningen.

Tillståndet gäller en begränsad tid

Tillståndet gäller i fem år, under förutsättning att anläggningsarbetet påbörjas inom två år från beslutsdatumet. Arbetet ska vara avslutat inom fem år. Enligt 19 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd förfaller tillståndet om arbetet inte har påbörjats inom två år. Miljönämnden kommer att följa upp detta. För mer information, se Bilaga 1.

Så här ska anläggningen byggas

Sökanden ska installera en ny slamavskiljare BAGA med 2 000 liters våtvolum och integrerad pump. Avloppsvattnet ska från slamavskiljaren pumpas till en upplyft infiltration uppbyggd av 7 fabrikstillverkade BAGA biomoduler.

Infiltrationen ska förstärkas med minst 50 cm markbäddssand. Bäddens yta ska vara minst 16 m². Infiltrationen ska placeras så att ett avstånd på 5 meter från vägbana, enligt yttrande från Trafikverket, kan erhållas.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

Placeringen av infiltrationen ska säkerställa att ett skyddsavstånd på minst 37 meter uppnås till närmaste vattentäkt. Det är en fördel om avståndet kan utökas ytterligare inom det utrymme som finns på platsen.

Spridarledningen kommer placeras minst 20 cm över nuvarande markyta. Sökanden ska själv kontrollera grundvattennivån genom att göra egna mätningar i sitt grundvattenrör, helst under tidig vår. Utifrån mätningarna kan sökanden behöva justera spridarledningarnas placering uppåt. Om sökanden behöver lägga till ytterligare material i bädden för att uppnå tillräckligt skyddsavstånd till grundvatten ska det lagret bestå av så kallad markbäddssand.

Redogörelse för ärendet

Miljönämnden har tagit emot sökandens ansökan om att få tillstånd att inrätta en avloppsanläggning för rening av avloppsvatten från ett hushåll. Miljönämnden har besökt fastigheten och ansökan har kompletterats under handläggningstiden. Trafikverket har haft möjlighet att ta del av innehållet i ansökan i egenskap av väghållare av vägen utanför tomten. De skickade in följande yttrande den 15 april 2025:

”Trafikverket har inte något att erinra mot den enskilda avloppsanläggningen under förutsättning att nedanstående synpunkter beaktas:

- Det framgår inte vilket avstånd anläggningen kommer ha till vägkant på 2751. Säkerhetszonen för vägen är 5 meter och Trafikverket anser att anläggningen behöver placeras utanför vägens säkerhetszon.
- Att anläggningen inte skapar en olägenhet för väg 2751.
- Att anläggningen uppförs och underhålls utanför Trafikverket vägområde. Trafikverkets vägområde är det område som behövs för drift och underhåll av väganläggningen och ska lämnas fritt från alla typer av åtgärder.
- Att all infiltration sker på sökandes fastighet [REDACTED].
- Vatten från avloppsanläggningen får inte släppas ut i Trafikverkets vägområde. Trafikverkets diken, trummor och andra anläggningar är enbart till för vägens avvattning, och Trafikverket tar inte emot vatten från andra verksamheter.
- Att service och tömning sker inne på fastigheten och inte på väg 2751.”

Skälen för miljönämndens beslut

Tillämpade bestämmelser

1 kap. 1 §, 2 kap. 3 §, 9 kap. 7 § samt 16 kap. 2 § miljöbalken och med hänvisning till 13, 16 och 19 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten (HVMFS 2016:17), samt Avfall & Återvinning Skaraborgs avfallsföreskrifter. Se bilaga 2.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

Miljönämndens bedömning

Miljönämnden har gått igenom ansökan och granskat de omständigheter som råder på platsen och som kan påverkas av en ny avloppsanläggningen med den föreslagna utformningen. Utifrån detta bedömer nämnden att anläggningen under driften ska uppfylla normal skyddsnivå. Miljönämnden bedömer också att den ansökta anläggningen har förutsättningar att uppnå normal skyddsnivå.

Enligt Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) består jordarten i området av sandig morän vilket innebär att marken generellt sett har en relativt god genomsläpplighet. Sökanden har gjort ett perkolationstest som visar att marken lokalt, där den markbaserade avloppsanläggningen ska byggas, har LTAR-värdet 15. Värdet innebär att markens genomsläpplighet är något låg men det är möjligt att infiltrera ner vattnet i marken efter rening. Sökanden ska därför anlägga en infiltrationsbädd med BAGA biomoduler och spridarmattor. Enligt BAGA:s lägningsanvisningar för den aktuella genomsläppligheten i marken ska bäddens yta vara minst 16 m².

Spridarledningen ska ha förutsättningar att sprida ut avloppsvatten över hela bäddens yta och på så sätt utnyttja hela bäddytans reningsförmåga.

Skydd av grundvatten och vattentäkt

Ett skyddsavstånd om 50 meter mellan en avloppsanläggning och en vattentäkt brukar normalt anses ge en god säkerhetsmarginal. I detta fall planeras infiltrationsbädden att anläggas på ett avstånd om knappt 40 meter från sökandens vattentäkt. Vattentäkten är belägen svagt uppströms i den antagna grundvattenströmningens riktning, vilket innebär att risken för påverkan bedöms som lägre. För att ytterligare minska risken för förorening av vattentäkten har skyddsavståndet mellan spridarledning och grundvatten utökats.

Vid miljönämndens platsbesök den 15 oktober 2025 bedömde de att grundvattennivån låg ca 190 cm under den befintliga markytan vid grundvattenröret.

Generellt kräver Miljönämnden östra Skaraborg att det ska vara minst 1,5 meter skyddsavstånd mellan spridarledningarna och högsta grundvattenyta. I detta fall där det horisontella skyddsavståndet på 50 meter till vattentäkt inte uppnås så utökas avståndet mellan spridarledning och grundvatten. Enligt komplettering planerar sökande att lyfta spridarledningarna så de ligger minst 20 cm ovanför nuvarande markyta. Det skulle innebära ett skyddsavstånd på 2,1 meter mellan spridarledningarna och högsta grundvattenyta under förutsättning att grundvattennivån inte ligger högre än 190 cm under markytan.

MN § 3 forts.

Fortsatta mätningar kan ge andra värden för grundvattennivåns placering i marken eftersom den vanligen varierar med årstiderna. Sökanden ska säkerställa att det under anläggningens livslängd alltid är tillräckligt skyddsavstånd mellan spridarledningarna och högsta grundvattennivå. Eftersom avloppsvattnet kommer att pumpas till infiltrationen finns det goda möjligheter att placera spridarledningen så upplyft som behövs för att anlägga ett skyddsavstånd på minst 2 meter mellan spridarledning och grundvattennivå.

Ett förstärkningslager av markbäddssand som kommer att användas i denna anläggning har en utjämnande verkan och förbättrar reningsmöjligheterna.

Sammantaget ger detta goda förutsättningar för naturlig retention och efterpolering.

Miljönämnden bedömer mot bakgrund av ovanstående att anordningen uppfyller miljöbalkens bestämmelser om rening av avloppsvatten för enskilt hushåll samt Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd om små avloppsanläggningar för hushållsspillvatten.

Lämna in intyg om anläggningens färdigställande inom tre veckor

Den entreprenör som bygger anläggningen ska rapportera till miljönämnden att anläggningsarbetet har utförts. Blankett och e-tjänst för intyg för entreprenörer finns på Miljösamverkan östra Skaraborgs webbplats www.miljoskaraborg.se.

Entreprenören, det vill säga maskinisten som utför grävarbetet, ska vanligen ha utbildning från branschorganisation eller motsvarande godtagbar utbildning. Information om vilka utbildningar som är godtagbara finns på www.miljoskaraborg.se. Om maskinisten saknar godtagbar utbildning ska miljönämnden få möjlighet att göra ett tillsynsbesök på fastigheten ca 2 år efter anläggningens färdigställande. Nämnden kommer att ta ut en avgift för det besöket.

Avgift för ansökan

Avgiften för detta ansökningsärende är 7 434 kronor. Nämnden skickar en faktura separat. I handläggningstiden ingår till exempel inläsning och beredning av ärendet, samråd med andra, registerhållning, upprättande av skrivelser samt beslutsfattande.

Information om avgifter för miljötillsyn finns på Miljösamverkans webbplats, www.miljoskaraborg.se, följ genvägen Taxor och avgifter.

MN § 3 forts.

Beslutsunderlag

Miljösamverkans förslag till beslut daterat 2026-01-14

Bilaga 1. Förutsättningar för beslutet

Bilaga 2. Lagar och regler

Situationsplan

Sektionsritning

Beslutet skickas till

Sökande:

Entreprenör: [REDACTED], Johanssons grävtjänst i Skaraborg AB,
Kommunalförbundet Avfall & Återvinning Skaraborg

Bilagor till sökande

Bilaga 1. Förutsättningar för beslutet

Bilaga 2. Lagar och regler

Överklagningshänvisning

Situationsplan

Sektionsritning

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

Bilaga 1. Förutsättningar för beslutet

Slamavskiljare

För att en slamavskiljare ska uppfylla kraven ska den vara hel, tät, i gott skick och inte ha vittrade eller trasiga kammarväggar, samt ha T-rör på utloppsröret. Den ska ha en god slamavskiljande funktion där slammet i första hand samlas i den första, den större kammaren som vanligen ska utgöra 50 % av volymen. Den ska, för ett hushåll med påkopplad wc, ha minst 2 000 liters våtvolum, och för ett hushåll med endast bdt påkopplat ha minst 900 liters våtvolum.

Luftning av markbaserade reningsanläggningar

Infiltrationsbäddar och markbäddar kallas med ett gemensamt namn för markbaserade reningsanläggningar. De kan placeras efter en slamavskiljare eller efter ett reningsverk eller annan prefabricerad anläggning. I alla fallen är biohuden som står för reningen i dessa bäddar helt beroende av fri tillgång på syre. Vanligen innebär det att anläggningens spridarledningar ska förses med luftningsrör och att luftning av avloppstammen ska ske ovan tak. Tryckskillnaden mellan bäddens luftningsrör och taket kommer då regelmässigt att dra syre genom anläggningen. Om du har en vakuumventil på avloppstammen eller om du har en pump i din anläggning kan dessa strypa luftströmmen. Du kan då behöva installera någon annan anordning för att få ner syre till bädden, eller ordna med luftning ovan tak. Vissa modultillverkare har löst ventilationen genom att dessutom montera luftningsrör i själva modulerna. Var noga med installationen av dessa!

Skyddsavstånd till grundvatten och dricksvatten

I beslutet använder vi ordet grundvatten för det vatten som finns i marken. För att markbaserade anläggningar ska fungera får det inte stå någon typ av vatten kvar i marken i eller under bädden i samband med utsläpp. Det är viktigt att avloppsvattnet släpps ut över en yta där det finns luft mellan markpartiklarna, så att biohuden kan utvecklas väl. Avloppsvattnet sjunker då ner genom bädden och marken och renas innan det når grundvattnet. Även den kemiska inbindningen av näringsämnen till markens naturliga partiklar gynnas av att det finns luft mellan markpartiklarna. Högt grundvatten ökar risken för utlakning av redan inbundna näringsämnen.

Grundvattnet är också det som utgör dricksvattnet, särskilt i en grävd brunn. Det är därför viktigt att du också ser till att det horisontella skyddsavståndet upprätthålls. Av hälsoskyddsskäl ska det vara minst 50 meter mellan din utsläppspunkt och din vattentäkt. Det gäller både vid markbaserad rening och för utsläppspunkten efter minireningsverk och andra prefabricerade lösningar. Om du kan visa att den sträcka det tar för det utsläppta avloppsvattnet att färdas genom marken under två till tre månader för att nå vattentäkten är kortare än 50 meter så godtas en närmare placering. I speciella fall kan man också utöka det vertikala skyddsavståndet mellan spridarledningen och högsta grundvattenyta.

Även utsläppspunkten efter ett reningsverk ska vara placerad i markens luftade zon, oavsett hur den är utformad. Detta för att öka möjligheten för inbindning mot det naturliga materialet och avdödning av eventuella smittämnen (naturlig retention).

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

Ytligt anlagda markbaserade anläggningar renar bäst

Förutom att det alltid ska vara ett tillräckligt stort skyddsavstånd mellan spridarledningen/-arna och högsta grundvattenyta eller fast berg, fungerar en infiltrationsanläggning bäst om den anläggs ytligt. I en rätt utformad och dimensionerad bädd sker huvuddelen av reningen i den översta bäddhorisonten. Där utvecklas den biohud som bryter ner organiskt material och som oxiderar olika ämnen i avloppsvattnet. Placeras bädden för djupt ner i marken kan det resultera i sämre syresättning och därmed sämre rening och risk för att bädden sätter igen. För att uppnå optimala syreförhållanden i bädden får inte spridarledningarna ligga djupare än 80 cm under nuvarande eller kommande markyta även om avståndet till årets högsta grundvattenyta tillåter det.

Viktigt om grundvattenmätningar i samband med din ansökan

För att vi ska kunna ta ett väl underbyggt beslut om tillstånd om en markbaserad reningsanläggning måste det finnas resultat från minst två grundvattenmätningar i ärendet – gärna flera från olika årstider. Den ena utför du själv eller din entreprenör, och den andra utför vi vid platsbesöket.

Utgående från de här mätningarna anger vi sedan i beslutet en nivå som spridarledningen/-arna inte får ligga under. Den nivån är för att ge dig en viss ledning kring hur mycket av bädden som kommer att synas över den befintliga markytan, eller inte. Denna nivå kan komma att ändras, beroende på när på året grundvattenmätningarna utförts. Grundvattennivån höjs i de flesta jordar i samband med höstregn och snösmältning och ligger ofta lägre under andra tider på året. Det är ditt ansvar som fastighetsägare att anpassa placeringen av spridarledningen/-arna och eventuella dräneringsledningar efter detta så att skyddsavståndet mellan dessa och årets högsta grundvattennivå alltid uppnås. Även extra torra år och extra blöta år måste tas med i beräkningen. I finkorniga jordarter är den kapillära lyftkraften är större än i grovkornigare jordarter, vilket i sin tur innebär kraftigare naturliga förändringar hos grundvattenytans läge i marken. I grusigare jordar finns mer utrymme för vattnet att röra sig i sidled i porerna mellan markpartiklarna, vilket innebär att fluktuationerna oftast är mindre där.

Om ditt grundvattenrör står i en sluttning behöver du ta hänsyn till att grundvattnet vanligen står högre i lågområden när du placerar ut spridarledningarna i din bädd. Var röret står i förhållande till platsen i sluttningen där du tänker placera bädden är alltså viktigt. Helst bör man sträva efter att sätta ner grundvattenröret på samma topografiska nivå som bädden ska placeras på.

Ibland står grundvattnet högt och mätningen innebär att du behöver höja upp spridarledningen mer än en meter över den befintliga markytan. Om omgivningen är förhållandevis flack eller om det finns bra avrinning från platsen kan vi ibland bedöma att risken att infiltrationsbädden ska helt översvämmas är liten. I så fall behöver du inte höja upp spridarledningen mer än 1 meter över markytan även om grundvattennivån skulle stiga närmare markytan än 50 cm under någon kortare del av året. Men ibland behöver det vertikala skyddsavståndet till en vattentäkt eller en känslig naturmiljö utökas, så säkerställ alltid med oss att det är möjligt i ditt fall.

När tillståndet gäller ett reningsverk och en dold utsläppspunkt saknas i regel grundvattenmätningar. Dessa behöver du utföra själv så att du kan säkerställa att ingen del av stenkistan kan komma att ligga nere i grundvatten under någon del av året.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

Enkla förbättringar vid markbaserad anläggning i sluttning

Om du måste placera en markbaserad reningsanläggning eller efterpoleringsbädd i en sluttning är det oftast bättre om du lägger den med ena långsidan åt det håll som marken sluttar. Detta ökar markens naturliga förmåga till retention av det renade avloppsvattnets återstående näringsämnen. Genom att öka utsläppsplymens bredd, kommer varje markpartikel att behöva ta om hand om och binda in en mindre andel näringsämnen. Även anläggningstekniskt är det ofta fördelaktigt.

Om marken är relativt tät kan yt- och grundvatten röra sig ner längs sluttningen och ansamlas i din bädd. Du kan då anlägga en avskärande dränering uppströms bädden (som en hästsko) och göra den djupare än schaktbotten. På så sätt kan du leda förbi extravattnet och din avloppsanläggning kan arbeta ostört. Men du får inte anlägga dräneringen så djupt att det rör sig om ett markavvattningsföretag utan att i så fall först ha kontaktat länsstyrelsen. Information om åtgärden ska ingå i ärendet om tillstånd.

Dimensionering utgående ifrån markens egenskaper

Alla markbaserade reningssteg, efterpoleringssteg och utsläppspunkter ska dimensioneras för att kunna ta emot den mängd renat vatten som vid varje givet tillfälle släpps ut och därefter fördela ut det vattnet i marken så att inget vatten blir stående i eller i omgivningen av den aktuella delen av avloppsanläggningen. Genomsläppliga marker kan snabbt leda bort vattnet via porerna mellan markpartiklarna, medan tätare marker kräver längre tid för att göra det. Därför behöver anläggningar i tätare marker ha en större yta för att klara av att föra bort vattnet på samma tid som en anläggning i en mer genomsläpplig mark.

Till markbaserade reningssteg räknas infiltrationer och markbäddar. Till efterpoleringssteg räknas delar i avloppsanläggningen som inte nödvändigtvis behöver ha en renande funktion men som också kan ha det. Båda ingår i begreppet utsläppspunkter.

Vanligen ska dimensioneringen göras genom att jordprover från platsen där anläggningen ska placeras analyseras genom siktanalys eller perkolationstest. I ansökan ska det också ingå en markprofil där markens naturliga lager är utritade tillsammans med nivån för jordproven.

Förutom en rätt dimensionering av anläggningens yta kan ett förstärkningslager ibland behövas. Förstärkningslagret utgör ett magasin som i tätare jordlager kan hjälpa till att fördela ut vattnet i den omgivande marken, och i mycket genomsläppliga jordar kan ge biohuden en chans att hinna rena avloppsvattnet innan det rinner vidare ut i den omgivande marken.

Markbaserade anläggningars förväntade livslängd

En markbaserad avloppsanläggning förväntas ha en livslängd på ca 15 till 20 år. Livslängden förkortas vid överbelastning i form av höga flöden, som till exempel vid snabb tömning av badkar eller i samband med tillfälligt kraftigt utökat nyttjande. I de fallen kan grövre partiklar sköljas med ut i bädden, istället för att sedimentera i slamavskiljaren som avsett. Håll heller inte kemikalier i avloppet! De skadar den biologiska funktionen och förkortar särskilt bäddens livslängd. Tänk också på att ställa in luftningsrörens lock så att det kan komma in luft i bädden! Kör aldrig med tunga maskiner på bädden, och använd inte ytan som parkerings- eller förvaringsplats.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

Om du har en fördelningsbrunn i din anläggning är det också viktigt att du kontrollerar och vid behov justerar dina skibords i den så att avloppsvattnet fördelas jämnt i bädden. Om bädden snedbelastas förkortas dess livslängd.

Markbäddar anläggs där marken är så tät att den inte förmår att ta emot och föra bort det renade vattnet genom det naturliga materialet runt om bädden. Markbäddar har kortare livslängd än infiltrationsbäddar och börjar ganska snart efter anläggandet att läcka fosfor. Det beror på att fosforinbindningen mot de tillförda sandkornen i bädden upphör när alla ytor är ”fulla”. I en infiltrationsbädd fortsätter inbindningen i det naturliga materialet utanför bädden. Det är därför nödvändigt att ha någon slags extra fosforavlastning när man anlägger markbäddar. Det som vanligen används är förfällning med kemikalier till slamavskiljaren, fosforfälla efter markbädden eller fosforupptag i eller nära befintliga landskapselement, som till exempel att man anlägger en översilningsyta intill ett torrt dike och därmed utnyttjar markens naturliga retentionsförmåga.

I en del fall kan en viss del av vattnet i en markbädd trots allt infiltreras ner i marken. Det gäller horisontella markbäddar som har en stor anläggningsyta, och endast på vissa jordar som ändå har en viss genomsläpplighet. Det innebär att inbindning av fosfor då kan ske i det naturliga materialet utanför bädden. I de fallen kan vi ta beslut om en avloppsanläggning med markbädd, men utan fosforavlastning. Om vatten från bädden senare ändå skulle nå markbäddens dräneringsrör kan det bli nödvändigt att du kompletterar med fosforfällning eller liknande i efterhand. Den här lösningen är endast aktuell om man leder ut dräneringsröret till en dold utsläppspunkt i luftad mark och endast om det är normal skyddsnivå på platsen.

Andra tillstånd

Det här beslutet gäller inrättande av din avloppsanläggning, på den aktuella platsen och med det utförande som beskrivs i beslutet. Beslutet har tagits med tanke på de frågor som hanteras i miljöbalkens 9:e kapitel (miljö- och hälsofrågor relaterade till utsläpp av avloppsvatten).

Beslutet är inte någon funktionsgaranti. Ändrade förhållanden och nya bestämmelser kan innebära att ytterligare krav kan komma att ställas i framtiden.

Det kan också krävas tillstånd för anläggningens utförande och drift från andra myndigheter och personer. Det kan vara tillstånd att utnyttja annans mark eller ledning, eller godkännande från ett eventuellt markavvattningsföretag för att få släppa ut det renade avloppsvattnet i ett täckdikessystem. Ska du anlägga en damm eller modifiera ett vattendrag måste du också ha ett godkännande från Länsstyrelsen enligt 11 kapitlet i miljöbalken (vattenverksamhet). Finns det fornlämningar eller andra kulturhistoriska lämningar i området kan du behöva ha ett godkännande från länsstyrelsens kulturmiljöenhet innan grävningen påbörjas.

Egenkontroll och service

En avloppsanläggning måste regelbundet kontrolleras och skötas för att upprätthålla sin funktion. En del i skötseln är du själv ansvarig för att utföra och i del fall behöver du låta en sakkunnig person utföra en del av skötseln.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

I egenkontrollen för en **markbaserad anläggning** ingår att kontrollera att avståndet mellan spridarledningen/-arna i bädden och högsta grundvattenyta är tillräckligt. För att kunna kontrollera det ska du därför alltid ett grundvattenrör placerat 5–10 meter från den färdiga bädden. Spara gärna dina anteckningar kring mätningarna. För en väl fungerande markbaserad anläggning är det dessutom viktigt att regelbundet kontrollera slamavskiljarens och den eventuella pumpens funktion, och att se till att bädden hålls fri från växtlighet vars rötter kan skada ledningar och tillförda grus- och sandlager.

I egenkontrollen för en **horisontell markbädd utan fosforavlastning** ingår att kontrollera hur mycket vatten som kommer i bäddens dräneringsrör och hur ofta det sker. Om det rör sig om en stor mängd vatten kan du behöva kontrollera fosforhalten i det utgående vattnet från markbädden. Markbädden kan behöva kompletteras med fosforfällning om halten överstiger gränsvärden för normal skyddsnivå.

För en avloppsanläggning där det ingår ett **minireningsverk eller fosforfällning med kemikalier** ska du själv med täta intervaller kontrollera och sköta vissa delar för att anläggningen ska upprätthålla sin funktion. Andra delar av skötseln ska göras med längre intervall, av en person med sakkunskap. Vanligen innebär det att du under hela tiden som anläggningen är i bruk har ett avtal med en servicefirma som leverantören anvisat. Dokumentation som du får från dem ska du spara, tillsammans med inköpskvitton/fakturer för eventuella kemikalier och andra förbrukningsvaror. Du ska också anteckna detaljer kring din del av skötseln och spara så att du kan visa upp det för oss vid behov. Viktiga noteringar är till exempel eventuell kemikaliepåfyllning, provtagning, större ingrepp, materialbyte eller andra åtgärder av betydelse för anordningens funktion. Provtagningsmöjligheter ska finnas, men du behöver bara skicka in provresultat till oss om vi uppmanar dig att göra det.

Slamtömning

Slamtömning ska i normalfallet ske vid behov och minst en gång per år. Tänk på att anmäla att du ska ha slamtömning till Avfall & Återvinning Skaraborg (A&ÅS).

Eget omhändertagande

Den som installerar ett bioreningsverk planerar i många fall att avstå från slamtömning under längre perioder. Om det gäller dig så behöver du ansöka om att själv få ta hand om avloppsavfall. Blankett finns på vår webbplats.

Innebörden av att ha ”påbörjat” arbetet

De arbeten som du har utfört för att skaffa ett underlag till det här beslutet räknas inte till de åtgärder som krävs för att ha påbörjat arbetet med att bygga själva anläggningen.

Minireningsverk: Med att arbetet ska ha påbörjats menas att de fasta delarna i minireningsverket ska ha satts på plats i marken.

Modulbädd: Med att arbetet ska ha påbörjats menas att eventuell sand/grusbädd och modulerna ska ha satts på plats i marken.

Konventionell bädd: Med att arbetet ska ha påbörjats menas att grusbädden och spridningsledningarna ska ha satts på plats i marken.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

Med att avsluta arbetet menas att fylla över markbaserade reningsanläggningar och att sätta ner övriga ingående delar i avloppssystemet, att initiera uppstartfasen i minireningsverk och att slutligen ta anläggningen i bruk.

Uppföljning av att åtgärder har vidtagits

När du har byggt klart ska din entreprenör skicka in ett intyg och meddela att arbetet är utfört. Om vi inte har fått in ett sådant intyg efter två år så kommer vi att följa upp om avloppsanläggningen verkligen blivit byggd. För det arbetet tar vi ut en timavgift. Om du beslutar dig för att trots allt inte utnyttja ditt tillstånd kan du höra av dig till oss så att vi kan avstå från att följa upp ärendet.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MN § 3 forts.

Bilaga 2. Lagar och regler

Miljöbalken 1 kap. 1 §: Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Miljöbalken skall tillämpas så att

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Miljöbalken 2 kap. 3 §: Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Miljöbalken 9 kap. 7 §: Avloppsvatten skall avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål skall lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras.

Miljöbalken 16 kap. 2 §: Tillstånd, godkännande eller dispens enligt balken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken, får ges för begränsad tid och får förenas med villkor.

Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 13 §:

Det krävs tillstånd för att

1. inrätta en avloppsanordning som en eller flera vattentoaletter ska anslutas till, eller
2. ansluta en vattentoalett till en befintlig avloppsanordning.

En ansökan om tillstånd enligt första stycket ska prövas av den kommunala nämnden.

Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 16 §:

Ledningarna för en avloppsanordning som avses i 13 § skall vara slutna, om inte den kommunala nämnden medger något annat.

Förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd 19 §: Ett tillstånd enligt 13 eller 17 § gäller i fem år men förfaller om arbetet med anordningen eller anläggningen inte har påbörjats inom två år.

I Havs- och vattenmyndighetens (HaV:s) allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållsspillvatten (HVMFS 2016:17) finns ett mer detaljerat regelverk kring anläggande, drift, skötsel och dokumentation. De allmänna råden är publicerade på HaV:s webbplats.

I Avfall och Återvinning Skaraborgs avfallsföreskrifter finns mer detaljerat regelverk kring ansvarsfördelning, hantering av avfall, sortering och tömning. Avfallsföreskrifterna finns publicerade på Avfall & Återvinning Skaraborgs webbplats.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

Information

- a) Redovisning av projektrapport Miljötillsyn av befintliga små avlopp 2025 (dnr 2023-9925)
- b) Nya regler för livsmedelsföretagare om en- och flergångsförpackningar och redovisning av projektrapport Kontroll av krav på återanvändbara muggar och matlådor (dnr 2025-4572)
- c) Revidering av reglemente för miljönämnden (dnr 2025-5814)
- d) Beviljad begäran om överlåtelse av tillsynsansvar enligt miljöbalken från länsstyrelsen (dnr 2025-4623)
- e) Dataskyddsombudet granskar miljönämndens hantering av personuppgifter (dnr 2025-6390)
- f) Miljökontoret behöver flytta till annan lokal.

Projektrapporter

Miljönämnden har tagit del av följande projektrapporter:

- a) Miljötillsyn av befintliga små avlopp 2025 (dnr 2023-9925)
- b) Kontroll av krav på återanvändbara muggar och matlådor (dnr 2025-4572)
- c) Livsmedelskontroll hos restauranger och butiker (dnr 2024-5810)
- d) Tillsyn av potentiellt förorenade områden 2025 (dnr 2025-333, 2025-334)
- e) Tillsyn enligt lagen om sprängämnesprecursorer 2025 (dnr 2025-463)
- f) Miljötillsyn på verksamheter med avfallshantering eller förbränningsanläggning (dnr 2025-3385)

Redovisning av delegationsbeslut

Miljönämnden har tagit del av listor med de beslut som miljökontoret har fattat på nämndens delegation under oktober, november och december 2025.

Bilagor

Listor med delegationsbeslut från oktober, november och december 2025

MN § 7

Övriga frågor

- Uppdaterat pm om indexhöjning av kommunalförbundets taxor efter beslut från länsstyrelsen i ett överklagningsärende (dnr 2025-5676).
- Anders Lundgren berättar om webbplatsen vätternliv.se som är en kunskapsportal om Vättern.

Protokollet är signerat digitalt av:

Michael Nimstad och Karolina Bergström

MILJÖSAMVERKAN
ÖSTRA SKARABORG

Detta dokument är elektroniskt signerat enligt EU:s förordning eIDAS och utgör en avancerad elektronisk underskrift och är juridiskt bindande.

Signed by: Hans Michael Nimstad

Date: 2026-02-05 21:03:41

BankID refno: 019c2f67-1b2e-7c2b-8550-e3dc64dd3823

1:e vice ordförande i Miljönämnden östra Skaraborg:
Michael Nimstad

Signed by: ELSIE KAROLINA BERGSTRÖM

Date: 2026-02-09 11:25:45

BankID refno: 019c41ef-769c-7815-85c2-5641ab43d29d

Ledamot i Miljönämnden östra Skaraborg: Karolina
Bergström

Signed by: ELEONOR DAAG

Date: 2026-02-09 16:10:42

BankID refno: 019c42f4-4860-7a74-a79f-af4ad5c8b771

Miljösekreterare: Eleonor Daag